

Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen
Emil Friberg
Åsa Carlsson

2020-09-23

Dnr BIN 2020-475

Bildningsnämnden

Idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan, yttrande till utbildningsdepartementet

Förslag till bildningsnämndens beslut

1. Yttrande över promemorian ”Idrottsutbildningar och gymnasie- och gymnasiesärskolan” lämnas till utbildningsdepartementet enligt utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningens förslag.

Ärende

Linköpings kommun har av utbildningsdepartementet inbjudits att lämna synpunkter på förslag och bedömningar i promemorian *Idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan* (U2020/04134/GV).

Promemorian utgörs av följande förslag:

Linköpings kommun föreslås lämna synpunkter på utredningens förslag gällande punkterna:

- 4.1 Gymnasie- och gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott ersätter riks-idrottsgymnasium och nationellt godkänd idrottsutbildning
- 4.5 Staten och kommunerna ska dela på kostnaden för ämnet specialidrott
- 4.6 Utbildningen ska vara avgiftsfri med undantag för den utrustning som behövs för idrotten
- 4.7 Lika möjligheter till utbildning oavsett kön samt andra frågor om urval

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse - Idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan (okt -20).docx

Förslag till yttrande - Idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan (okt -20).docx

Bakgrund

Linköpings kommun har av utbildningsdepartementet inbjudits att lämna synpunkter på förslag och bedömningar i promemorian *Idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan* (U2020/04134/GV).

Nuvarande reglering av idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan

Inom gymnasieskolan får huvudmän anordna två typer av idrottsutbildningar där elever kan kombinera sin gymnasieutbildning med elitidrottsutbildning. De två typerna av idrottsutbildningar benämns som riksidrottsutbildningar (RIG) och nationellt godkända idrottsutbildningar (NIU). Från början var de nationellt godkända idrottsutbildningarna tänkta att vara ett lokalt eller regionalt alternativ till riksidrottsutbildningarna.¹

Utbildningarna genomförs inom ramen för de nationella gymnasieprogrammen men vissa avvikelser från programmen kan få göras. Inom NIU-utbildningarna läser eleven 200 gymnasiepoäng specialidrott inom ramen för programfördjupningen och 200 gymnasiepoäng inom ramen för det individuella valet. Ämnet specialidrott får bara anordnas inom antingen NIU- eller RIG-utbildningar och har till syfte att utveckla ungdomarna inom en idrott mot elitnivå. Bedömer rektorn att eleven kan genomföra sina ordinarie kurser och de frivilliga kurser finns även förutsättningar för eleven att läsa ytterligare 300 gymnasiepoäng specialidrott som utökad program.

Totalt finns det läsåret 2019/20 ca 40 huvudmän som anordnar utbildning inom ca 35 idrotter som riksidrottsutbildningar (RIG). Totalt antal inom riksidrottsutbildningarna uppgår till ca 1 200 elever.²

Sett till hela Sverige är de nationellt godkända idrottsutbildningarna fler till antalet. Totalt får ungefär 7 800 elever som gymnasieutbildning inom ramen för en nationellt godkänd idrottsutbildning. De nationellt godkända idrottsutbildningarna ges läsåret 2019/20 på totalt 350 skolor av drygt 140 huvudmän.³

Riksidrottsutbildningarna har, till skillnad från de nationellt godkända idrottsutbildningarna, statligt stöd för merkostnaderna i ämnet specialidrott (tränarkostnader).

Utöver de två lagreglerade formerna för idrott- och gymnasieutbildning finns det på platser i landet en tredje form som ofta benämns som LIU-utbildning (lokal idrottsutbildning). Utbildningsformen använder det individuella valet om

¹ SOU 2008:27. *Framtidsvägen – en reformerad gymnasieskola.*

² Riksidrottsförbundet. www.rf.se

³ U2020/04134/GV. *Idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan.*

200 gymnasiepoäng inom de ordinarie gymnasieprogrammen för att erbjuda kurser kopplade mot en specifik idrott eller en hälsoinriktning.

Idrottsutbildningar i Linköpings kommun

I Linköping finns NIU på Fria Läroverken, Vreta utbildningscentrum och på kommunala gymnasieskolor.

- **Kommunala gymnasieskolor erbjuder NIU inom:** Ishockey i samarbete med LHC (killar); konståkning i samarbete med Linköpings Konståkningsförening och golf i samarbete med Landeryds Golfklubb.
- **Fria Läroverken erbjuder NIU inom:** Innebandy, handboll, fotboll och ishockey i samarbete med LHC (tjejer).
- **Vreta utbildningscentrum erbjuder NIU inom:** Ridsport.

Totalt går för närvarande 58 elever nationellt godkända idrottsutbildningar på kommunala gymnasieskolor i Linköping, där huvuddelen av eleverna går på Birgittaskolan.

Promemorian *Idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasieskolan*

Inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) har en översyn av riks-idrotts-gymnasier och nationellt godkända idrottsutbildningar genomförts. Översynen har syftat till att ta fram förslag som innebär ett tydligare, mer transparent och hållbart system för idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan. Det föreslås ändringar i skollagen (2010:800), gymnasieförordningen (2011:2039) och förordningen (1999:1177) om statsbidrag till idrottsverksamhet. Syftet är att elitidrottande ungdomar skakunna kombinera en gymnasial utbildning med en elitidrottssatsning.

Som en del av utredningen har en dialog genomförts med ett antal kommuner, organisationer och enskilda huvudmän. Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen träffande under 2019 representanter från utredningen för att diskutera erfarenheter av de nuvarande nationellt godkända idrottsutbildningarna (NIU)

Utredningen föreslår ett antal ändringar inom gymnasie- och gymnasieskolan med koppling till idrottsutbildningar.

- Utredningen föreslår att det endast ska finnas en typ av gymnasie- och gymnasiesärskoleutbildning som innehåller specialidrott och att denna utbildning ska vara riksrekryterande. Denna nya utbildning ersätter därmed både riks-idrotts-gymnasierna och de nationellt godkända idrottsutbildningarna.

- Ansökan om att få anordna utbildningen ska ske till Skolverket som i sin tur ansvarar för att inhämta yttrande från dels berört specialidrottsförbund samt samråda med Riksidrottsförbundet.
- Staten och kommunerna ska dela på kostnaden för utbildningen. Samma system som idag ligger till grund för riksidrottsgymnasierna ska gälla för de nya utbildningarna. Finansiering sker till del av statsbidrag.
- Eleverna eller vårdnadshavarna ska bekosta den individuella utrustningen, men undantag får medges.
- Ett tillägg införs utöver de befintliga urvalsreglerna; den som anses ha bäst förutsättningar att kunna tillgodogöra sig utbildningen inom respektive kön ska ges företräde vid urval.
- Entreprenadreglerna ändras inte
- Bristen på legitimerade och behöriga lärare gäller även lärare i specialidrott

I promemorian föreslås att ändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2022. Skolverket ska pröva om huvudmän får rätt att anordna idrottsutbildningar. Inräknat handläggningstider kan elever antas till dessa utbildningar med start till höstterminen 2024.

Ekonomiska konsekvenser

Promemorian samt upprättat förslag till yttrande innehåller kommentarer och synpunkter avseende ekonomiska konsekvenser för Linköpings kommun i egenskap av offentlig huvudman för utbildning inom gymnasie- och gymnasiesärskolan.

Jämställdhet

Promemorian innehåller konsekvensanalys för jämställdhet, funktionsvariation och integrationspolitiska mål.

Kommunala mål

I Allians för Linköpings övergripande mål för mandatperioden 2019-2022 anges följande mål under målområde medborgare:

- Hög kunskap med skolor i framkant
- Effektiv organisation med goda resultat

I bildningsnämndens mål för år 2020 anges:

- Likvärdiga förutsättningar
Linköpings kommunala verksamheter är attraktiva och erbjuder likvärdiga förutsättningar för alla elever
- Kunskap & kompetens
Alla elever får möjlighet att nå maximal kunskap och kompetens
- Trygghet & inflytande
Alla elever känner sig trygga i skolan och upplever att de har inflytande över sin utbildning

Utbildnings- och
arbetsmarknadsförvaltningen

Anders Jolby

Åsa Ridne

Beslutet skickas till:
Utbildningsdepartementet